

Mapování činnosti městských architektů a jejich boje s vizuálním smogem

České obce oslovuje v současné době **Asociace za estetiku veřejného prostoru** ve spolupráci s **Českou komorou**

architektů. Mapují působení a činnost městských architektů a oddělení architektury. Asociace se věnuje otázce péče o veřejný prostor v ČR, která významně ovlivňuje atraktivitu a úspěšnost obcí. Právě na podobu veřejného prostoru má činnost městských architektů významný vliv.

Řada českých měst spolupracuje na kultivaci veřejného prostoru ve spolupráci s externími odborníky nebo vlastními městskými architekty. V mnoha obcích vznikla za tímto účelem přímo pozice architekta města nebo oddělení architektury. Mnohá města v současné době usilují o zřízení obdobných oddělení a pozic, protože si uvědomují jejich rostoucí důležitost. Mnohde architekti působí jako odborní členové pracovních skupin či zřízených komisí.

„Rozhodli jsme se v průběhu jara 2021 zmapovat působení městských architektů, podoby jejich práce pro municipalitu, ale i úspěchy a překážky jejich práce,“ informuje Jakub Kletenský, výkonný ředitel asociace. *„Proto v těchto dnech cíleně oslovujeme obce, abychom je požádali o vyplnění našeho dotazníku, s jehož pomocí aktuální stav mapujeme. Rádi bychom je v tomto ohledu vyzvali ke spolupráci. I když primárně oslovujeme obce s rozšířenou působností, budeme samozřejmě rádi, když se do ankety zapojí i další sídla.“*

Estetika veřejného prostoru má svou ekonomickou hodnotu

„V současné době je k dispozici seznam městských architektů, který zveřejnila Česká komora architektů. Vzhledem k tomu, že se situace na tomto poli v posledních letech výrazně proměňuje,

rozhodli jsme se ve spolupráci s ČKA přistoupit k našemu průzkumu a tímto způsobem nejen aktualizovat a rozšířit stávající seznam městských architektů, ale využít této příležitosti také ke zmapování jejich práce, šíře jejich aktivit, způsobů a forem spolupráce s municipalitami a další zjištění,“ doplňuje Kletenský. *„Velkým tématem pro nás je také otázka vizuálního smogu, který je nedílnou součástí naší ankety. Jsme pevně přesvědčeni, že estetika veřejného prostoru má svou ekonomickou hodnotu,“* dodává Kletenský.

„ČKA dlouhodobě monitoruje činnost městských architektů. Jsme rádi, že i formou této ankety můžeme zjistit některá další specifika a aktuální problémy, které městské architekty napříč celou Českou republikou tíží,“ uvádí Milan Kořář, předseda pracovní skupiny ČKA pro Urbanismus.

Práce městských architektů zahrnuje i vhodnou komunikaci s veřejností a podnikateli

Městský architekt jako odborný konzultant a poradce městského úřadu v oblasti architektury a urbanismu dohlíží na celkový koncepční přístup k prostorovému uspořádání města. *„Dalo by se říct, že městský architekt je koordinátorem plánovaných změn, které se často prolínají napříč mnoha odděleními nebo pracovními skupinami v rámci městského úřadu. Nejde jen o budovy nebo fasády. Spolupracuje na zpracování územních plánů, regulačních plánů a územních studií a dalších strategických dokumentů. Často se jeho role týká dohlížení nad koncepčními změnami v rámci městského mobiliáře, zeleně, povrchů veřejných prostranství apod. Jeho role spočívá také v komunikaci s veřejností o klíčových tématech spravovaných lokality,“* komentuje Václav Kocián, vedoucí oddělení architektury města Kopřivnice. *„Velkým tématem posledních let je otázka vizuálního či reklamního smogu. V této oblasti hraje velkou roli komunikace s veřejností a podnikateli. Vhodně navržená koncepce a její*

správné odkomunikování vede k hladšímu průběhu změn.“

V některých městech v nedávné době vznikly manuály dobré praxe, které obsahují doporučení a příklady, jak pracovat nejen se stavebními prvky, ale také s reklamními nosiči, označování provozoven a podobně. Tímto způsobem mají městští architekti možnost ukazovat všem zúčastněným směr, kterým je možné se v rámci veřejného prostranství vydat, k tomu patří například i otázka, jak efektivně eliminovat množství vizuálního smogu ve městě.

Cílem realizovaného průzkumu je mimo jiné otevřít diskusi o nakládání s veřejným prostorem, přinést inspiraci obcím, které o těchto možnostech a prostředcích teprve uvažují, a popularizovat téma estetizace veřejného prostoru a přibližovat práci městských architektů široké veřejnosti.

Sběr dat probíhá do 11. dubna 2021. Výsledky ankety naleznete na odkazu www.azevp.cz/anketa.

[Stavba WEB, 22. 3. 2021]

The Pritzker Architecture Prize 2021

Letošními laureáty Pritzkerovy ceny za architekturu se stali francouzští architekti Anne Lacaton a Jean-Philippe Vassal.

„Dobrá architektura je otevřená, otevřená životu, otevřená pozvednout svou podobu kohokoliv, místo, kde každý může udělat to, co potřebuje,“ popisuje svůj pohled Anne Lacatonová.

Prostřednictvím svých návrhů soukromého a sociálního bydlení, kulturních a akademických institucí, veřejných prostor a rozvoje měst Lacaton a Vassal znovu zkoumají udržitelnost v úctě k již existujícím strukturám a koncipují projekty tak, že nejprve provedou inventuru toho, co již existuje. Upřednostňují obohacení lidského života prostřednic-

tvím velkorysosti a svobody užívání. Při dodržení zásady „nikdy nezničit“ podnikají oba architekti zdrženlivé zásahy do modernizace zastaralé infrastruktury a zároveň umožňují zachování trvalých vlastností budovy.

Palais de Tokyo, renovace galerie současného umění 2012–2014

Vybráno z hodnocení poroty: „*Nejen, že definovali architektonický přístup, který obnovuje dědictví modernismu, ale také navrhli upravenou definici samotné profese architektury. Modernistické naděje a sny na zlepšení života mnoha lidí se ožívují díky jejich práci, která reaguje na klimatické a ekologické krizové situace naší doby, stejně jako na sociální naléhavé situace, zejména v oblasti městského bydlení.*“

Mezi významná díla obou autorů patří například dům Cap Ferret (Cap Ferret, Francie 1998), 14 sociálních domů pro Cité Manifeste (Mulhouse, Francie 2005), Univerzitní pól věd o managementu (Bordeaux, Francie 2008), nízkopodlažní byty pro 53 jednotek (Saint-Nazaire, Francie 2011), víceúčelové divadlo (Lille, 2013), studentské a sociální bydlení Ourcq-Jaurès (Paříž, Francie 2013), rozvoj sociálního bydlení s 59 jednotkami v Jardins Népert (Mulhouse, Francie 2014–2015) a obytná a kancelářská budova v Chêne-Bourg (Ženeva, Švýcarsko 2020).

[www.pritzkerprize.com, březen 2021; redakčně kráceno]

Přehřívání metropolí může řešit výsadba stromů i zelené budovy

Vydlažděná či vybetonovaná prostranství a minimum zeleně. To je problém, který trápí řadu tuzemských měst. Taková místa totiž akumulují obrovské množství tepla, jež následně vyzařují. Teploty v centrech měst jsou pak oproti okolním lokalitám vyšší, v noci může rozdíl činit až 7 °C. Řešením je výsadba nové zeleně a využívání zelených střech a fasád.

V posledních letech se v souvislosti s počasím hovoří zejména o suchu a nadprůměrně vysokých teplotách. Zatímco kúrovcová kalamita decimuje tuzemské

lesy, ve velkých metropolích trápí jejich obyvatele přehřívání urbanizovaného prostoru. Rozdíly v teplotách mezi městy a jejich okolím mohou být dle charakteru zástavby i několik stupňů Celsia.

„*Města jsou systémem betonových ‚kanonů‘, které se během dne rozehřejí, ale v nočních hodinách se nedokážou vychladit a teplo se tam udržuje. Za horkých slunečných dnů je rozdíl mezi centrem a okolím během dne většinou menší, do tří stupňů Celsia, ale v noci může dosáhnout čtyř až sedmi stupňů,*“ řekl Pavel Zahradníček z Českého hydrometeorologického ústavu. Podle něj například v Praze činí rozdíl mezi centrem a okrajem města za celý rok v průměru 1,5 až 2 °C.

Řada měst v Česku si je problému s přehříváním vědoma. Brno se v loňském roce domluvilo s Nadací Partnerství na spolupráci v projektu LIFE Tree-Check, který pomáhá městům ve střední Evropě s přehříváním bojovat. „*Brno pokračuje ve snaze zavádět inovativní řešení, která mají za cíl zmírnit dopady klimatických změn na život ve městě, zvláště co se týče jeho přehřívání (takzvaného tepelného ostrova). Díky zapojení do projektu LIFE TreeCheck chceme prověřit, u kterých městských staveb můžeme využít (a případně jak) opatření mající za cíl snižovat teplotu v jejich okolí a lépe hospodařit s dešťovou vodou,*“ uvedla loni primátorka Brna Markéta Vaňková.

Podobně aktivní je pak i město Pardubice, které na základě tepelné mapy vytipovalo místa, jež jsou přehříváním nejvíce zasažená. Město plánuje například obnovu zeleně v tamní Jahnově ulici či na náměstí Republiky. „*Projekt městského obvodu Pardubice I počítá s obnovou zeleně v lokalitě, která patří mezi místa nejvíce ovlivněná vysokými teplotami v době veder. Navíc je celoročně silně zatížena automobilovou dopravou a emisemi z ní,*“ popsal náměstek primátora pro životní prostředí Jan Nadrchal.

Problematická místa pomůže najít analýza leteckých snímků

Pomocí městům identifikovat nejvíce problematická místa může vedle měření teplot přímo ve vytipovaných lokalitách i letecké snímkování. „*Za po-*

Foto: Philippe Ruault

Lacaton & Vassal: Transformace tří budov G, H, I, Grand Parc v Bordeaux (2017) na 530 jednotek sociálního bydlení (s Frédéricem Druotem a Christophe Hutinem)

užití speciální termální kamery lze ve velmi krátké době zmapovat velké plochy měst. Následná analýza pak ukáže místa, která mají v rámci dané lokality nejvyšší teplotu. Zpravidla jde právě o velké vybetonované či dlážděné plochy, jako jsou náměstí či hlavní třídy měst, ale také fasády budov nebo střechy nákupních center,“ řekla Drahomíra Zedníčková, výkonná ředitelka společnosti TopGis, která se na letecké snímkování specializuje.

Jak dodává, snímkování je nutné provádět za přesně vymezených podmínek. Pokud má být analýza co nejpřesnější, je vhodné využít dopolední hodiny, kdy jsou problematické plochy již prohřáté, ale jejich okolí ještě ne. Později, například během slunečného odpoledne, jsou již data zkruslená.

Vedle speciální termokamery, která přímo určí místa s nejvyššími teplotami, lze podle ní využít i běžných leteckých snímků a následné analýzy oslunění. Ta umí identifikovat plochy, na něž dopadá nejvíce slunečních paprsků. V případě ploch vystavených přímému slunečnímu svitu – ať už jde o náměstí a ulice, nebo fasády a střechy – pak místní samosprávy dostanou informace o tom, na která místa se mají zaměřit.

Výsadba stromů, ale i zelené budovy
Řešením přehřívání center velkých měst je podle odborníků zejména návrat zeleně. Podle studie amerických vědců z Wisconsinské univerzity v Madisonu mohou vhodně umístěné stromy snížit teplotu v dané lokalitě až o 5 °C. Stromy totiž nejen stíní povrchy, které by jinak teplo během dne absorbovaly, ale zároveň se z jejich listů odpařuje voda, která okolí ještě ochlazuje.

Podobně jako výsadba nové zeleně fungují i zelené prvky na samotných budovách. Funkční zelená střecha či fasáda absorbují mnohem méně slunečních paprsků než betonový povrch, navíc pomáhají odebírat teplo ze svého okolí. „Zelená fasáda či střecha zároveň snižuje energetickou náročnost budovy, která se díky ní tolik nevyhřívá a snižují se tak například náklady na klimatizaci kanceláří či bytů,“ sdělil technický správce Inovačního centra Svatopetrská v Brně Vlastimil Rieger.

Podle něj jsou velmi efektivním prvkem i takzvané zasakovací betony. Voda jimi proteče a v létě se ze země zase odpařuje a ochlazuje tím okolí. Z hlediska ceny se jedná o výrazně levnější variantu oproti zelené fasádě. „Zasakovací beton v našem areálu úspěšně využíváme. Je to cenově dostupné řešení, které funguje,“ dodal Vlastimil Rieger.

[StavbaWEB, 24. 3. 2021]

Praha má plán, jak zlepšit bytovou situaci v Praze. Cílem je stavět 9 000 bytů ročně a vlastnit 35 000 městských bytů do roku 2030

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR) zpracoval nový plán na budoucí rozvoj bydlení. Strategie se konkrétně věnuje výstavbě dostupného a kvalitního bydlení, zvyšování počtu městských bytů i spolupráci města s významnými aktéry v této oblasti. Stavět by se mělo zejména na nevyužitých brownfieldech i na vhodných městských pozemcích. Strategie rozvoje bydlení nahrazuje koncepci bytové politiky z roku 2004. Nový dokument by měl více zohledňovat aktuální potřeby rozvíjejícího se města a zejména vytvořit podmínky k tomu, aby Praha již nadále nebyla metropolí s jednou z nejnižších finančních dostupností bydlení v Evropě.

Vývoj v oblasti bydlení v Praze se již delší dobu ubírá nežádoucím směrem. IPR proto na základě požadavku Rady hl. m. Prahy vypracoval strategii, která nahrazuje poslední schválenou Koncepci bytové politiky z roku 2004. Strategie se zabývá pěti prioritními oblastmi, a to výstavbou dostupného a kvalitního bydlení, rozvojem městského bytového fondu, udržitelným bydlením pro specifické skupiny obyvatel, atraktivním bydlením na celém území Prahy a spoluprací města s klíčovými aktéry.

„Je primárně v zájmu samotné Prahy, aby vznikl dostatečný počet dostupných nových bytů. Zároveň je nutné soustředit se na zvyšování kvality a atraktivity bydlení a posilování jeho udržitelnosti. S tím souvisí i zlepšování podmínek života Pražanů,“ říká Petr Hlaváček, první náměstek primátora.

Aby se v Praze zvýšila nabídka nových finančně dostupných a kvalitních bytů, musí se město mimo jiné soustředit na zlepšení podmínek pro rychlejší bytovou výstavbu, a to například přijetím Metropolitního plánu. Nezbytná je pro hlavní město také realizace stavebních projektů nájemního a družstevního bydlení za jeho aktivní účasti či zvyšování kvality nových projektů s ohledem na jejich udržitelnost.

„Bez strategického rámce, který určuje cíle, priority a nástroje bytové politiky a předpokládá aktivní účast města, není možné zvýšit dostupnost bydlení. Jedině koordinovaný přístup a souběžné využití nejrůznějších nástrojů zajistí pokrytí potřeb všech skupin obyvatel. Aktivní účast města má mnoho podob. Jednou z ověřených cest je i družstevní výstavba bytů, na níž město participuje tím, že spoluzaloží bytová družstva, stane se jejich členem, poskytne vhodné stavební pozemky, a na těchto pozemcích zřídí družstvům právo stavby až na 99 let. Náklady na pořízení družstevního bytu se tím sniží až o třetinu oproti tržním cenám v dané lokalitě,“ dodává Hana Kordová Marvanová, radní pro podporu bydlení.

Strategie má nastavené i konkrétní cíle. V Praze by mělo vznikat každý rok 9 000 nových bytů (v současnosti je dokončeno přibližně 5 500 bytů ročně). Do roku 2030 by se měl počet městských bytů rozšířit minimálně na 35 000 a hlavní město by mělo také disponovat minimálně 5 000 sociálních bytů. Dokument se věnuje také problematice Airbnb – kdy navrhuje snížení celkového počtu bytů na této platformě z více než 11 000 na 5 000.

„Minulá vedení agendu dostupného a kvalitního městského bydlení dlouhodobě zanedbávala, nebyla to pro ně prioritou. Mimo jiné kvůli tomu také došlo k masivnímu rozprodání obecního bytového fondu. Naproti tomu nová strategie staví město do role hráče, který aktivně řídí svoji bytovou politiku, dbá na udržování a rozvoj bytového fondu a počítá s budoucí kooperací s dalšími klíčovými aktéry,“ komentuje Strategii rozvoje bydlení Adam Zábranský, radní pro oblast bydlení.

Nová bytová výstavba by měla být primárně realizována uvnitř města na tzv.

transformačních plochách, které tvoří 7,5 % rozlohy města. Zpomalí se tak neustálé rozrůstání Prahy do nezastavěných lokalit. Nejvyšší potenciál pro bydlení má zejména území Bubnů (až 27 tis. obyvatel), Nákladové nádraží Žižkov (až 15 tis. obyvatel), dále Smíchovské nádraží, Rohanské nábřeží, Nová Ruzyně a další.

„Nová koncepce dává Praze naději na kvalitnější město pro všechny její obyvatele. Město musí usilovat o to, aby nové bydlení vznikalo primárně v kompaktních a dobře vybavených městských lokalitách a dalo vzniknout tzv. městu krátkých vzdáleností. Tím se také minimalizují náklady na potřebnou infrastrukturu,“ doplňuje Ondřej Boháč, ředitel IPR.

Aby byly splněny vytyčené cíle strategie, IPR zpracuje dva akční plány, a to pro období 2021–2025 a následně pro 2026–2030. Plány se budou věnovat konkrétním opatřením a aktivitám s jasně daným harmonogramem a rozpočtem. Je nicméně nutné počítat s tím, že naplnění cílů strategie se neobejde bez zajištění významných finančních prostředků.

„Praha tímto dokumentem říká, že chce byty systematicky budovat, udržovat a provozovat – a to vše s důrazem na profesionalitu a efektivitu, jako je standardem v úspěšných městech v našem sousedství, např. Vídňi či Mnichově. Cílem není postavit najednou celé nové sídliště jako v 70. letech, ale promyšlený a soustavný rozvoj bytového fondu, který bude sloužit jak učitelům, zdravotníkům, záchranářům a dalším profesím nezbytným pro chod města, tak k zajištění důstojného bydlení pro rodiny i jednotlivce ohrožené bytovou nouzí. Končí éra prodávání pozemků bez plánu, co na nich vyroste, a začala dlouhodobá a systematická práce na rozvoji městského bydlení.“ dodává Pavel Zelenka, předseda Výboru Zastupitelstva HMP pro bydlení.

[IPR Praha, 12. 4. 2021]

Analýza odkrývá silný potenciál colivingu na tuzemském trhu s bydlením

V Čechách dlouhodobě přetrvává potřeba něco vlastnit – od jízdniho kola přes auto a chalupu až po rodinný dům či byt. Mezinárodní trend se ovšem ubírá jiným směrem: v duchu myšlenky, že mít k nějaké věci přístup je lepší než si ji koupit, protože je to nejen levnější, ale i ekologičtější. Navíc v době moderních technologií a sociálních sítí, které mají za cíl lidi propojovat, ale přitom v nich často vyvolávají pocity osamění a izolace, tento princip umožňuje dosáhnout, aby k sobě měli lidé znovu blíž. Příkladem za všechny je celosvětový rozmach colivingu, který již dávno překonal mýtus o tom, že je vhodný maximálně pro studenty.

Stále většího významu nabývá v současné turbulentní době, kdy se ukazuje jako ideální forma bydlení pro ty, kdo chtějí pružně reagovat na nepředvídatelné situace a vyhnout se pasti vysokých cen nemovitostí. Společnost CBRE, světový lídr v oblasti komerčních realitních služeb, zanalyzovala klíčové západoevropské metropole jako Londýn, Amsterdam, Berlín nebo Vídeň, kde je spolubydlení naprosto běžné. Výsledky ukazují, jak silný potenciál může coliving mít i pro český trh. A to z pohledu nejen jednotlivců, kteří potřebují bydlet, ale také investorů hledajících zajímavé příležitosti.

Jaké výhody coliving přináší?

Charakteristickou vlastností colivingu je sdílení. Obyvatelé mají k dispozici soukromý pokoj, přičemž všechny ostatní prostory jsou již společné. Ať už se jedná o kuchyň, obývací pokoj anebo třeba tělocvičnu, hernu, bar či speciální pracovní prostor ve stylu coworkingu. Výhodou je, že spektrum sdílených místností je široké a jejich vybavení zpravidla nadstandardní.

„Podobné projekty se často nacházejí v atraktivních lokalitách v centru měst, kde nabízejí krátkodobé ubytování na několik dnů i dlouhodobý pronájem v řádu let. Menší míra soukromí je tak vyvážena nižším nájemem na dobré adrese, vysokou flexibilitou, bohatými

sociálními kontakty a přístupem k věcem, které by si lidé za jiných okolností nemohli sami dovolit. To vše na bázi měsíční platby, která zahrnuje veškeré poplatky,“ komentuje Jakub Stanislav, Director v oddělení investic CBRE, a dodává: *„Stávající colivingové platformy ukazují, že tento koncept je dobře odolný i v době pandemie koronaviru. Každý rezident má vlastní zázemí, které umožňuje sociální distancování. Nicméně společné prostory jsou natolik velkorysé, že bez problémů umožňují dodržování bezpečných rozestupů. Centralizovaná správa zajišťuje pravidelný úklid a údržbu. Nechybí vysokorychlostní internet pro práci z domova. A digitální komunikační kanály umožňují obyvatelům zůstat ve společenském kontaktu a udržovat si aktuální informace.“*

Bydlení budoucnosti?

Aneb od mileniálů k dalším věkovým kategoriím

Měníci se způsob práce, rostoucí podíl singles ve velkoměstech a rozvoj sdílené ekonomiky nutí lidi přehodnocovat prostředí, v němž chtějí žít. I když colivingové projekty primárně vyhledává generace mileniálů ve věku od 24 do 39 let, postupně se začíná prosazovat i mezi dalšími věkovými kategoriemi.

„V České republice je zatím coliving v plenkách, nicméně právě proto představuje pro potenciální investory atraktivní příležitost. Jeho očekávaný nástup lze přirovnat k nedávnému rozmachu coworkingových center. Fenomén sdílených kanceláří se do Česka dostal v roce 2009 s několikaletým zpožděním oproti zahraničí a jeho rozjezd byl pozvolný. Ovšem jakmile si lidé navykli pracovat v živé komunitě, začala poptávka růst. V současnosti mají už některá centra klienty na čekací listině. Když si Češi na něco zvyknou a začnou to využívat, je cesta k rychlému šíření otevřena. Očekáváme, že u colivingu bude vývoj obdobný. Na tomto konceptu již funguje bydlení pro studenty, které provozují například společnosti Zeitraum a Karlín Group v Praze anebo CTP v projektu Domeq v Brně. Komunitní bydlení pro všechny bez ohledu na věk chystá třeba Acord Invest a Trigema, rekonstrukcí za stejným účelem projde i první československý mrako-

drap známý jako Dům Radost. Nově se chystá otevřít WorkLounge Living na Žižkově,“ uvádí Jakub Stanislav.

Bohatou inspiraci pro tuzemské projekty přinášejí platformy ze zahraničí. Bydlení ve stylu colivingu je běžné ve velkých metropolích USA jako New York či San Francisco, ale prosazuje se i v západní Evropě. Jako příklad lze uvést Londýn, Amsterdam, Berlín či Vídeň, kde je aktivní celá řada provozovatelů. Navíc postupně vznikají i různé řetězce zaměřené přímo na coliving. Analýza CBRE přináší zajímavá data o těchto trzích i přehled současných provozovatelů, kteří jsou zde aktivní:

- **Londýn** – podíl lidí bydlících v nájmu zde vzrostl z 22 % v roce 2010 na 30 % v roce 2018, lidé utratí za nájem 37 % čisté mzdy.

- **Amsterdam** – čekací doba na byt s regulovaným nájemným dosahuje 15 let, ceny nemovitostí vzrostly mezi lety 2015 a 2019 o 59 %, současnou poptávku po colivingu tvoří 277 tisíc lidí ve věku od 18 do 38 let.

- **Berlín** – počet obyvatel Berlína každý rok vzroste o 40 tisíc, navzdory probíhající výstavbě se dlouhodobě nedaří pokrýt poptávku – to vede k rostoucím cenám nájmu, podíl vlastnického bydlení patří k nejnižším v celé Evropě.

- **Vídeň** – počet obyvatel ve věku od 20 do 32 let vzrostl v letech 2000 až 2019 o 35 %.

Silný potenciál do budoucna spočívá v reakci colivingu na celou řadu současných trendů

Hnací silou colivingu je dlouhodobě neutěšená situace na trhu s bydlením v kombinaci s celospolečenskými změnami. První z nich jsou rostoucí ceny nemovitostí. Podle údajů Oxford Economics za rok 2018 se ceny domů napříč Evropou meziročně zvýšily o 4,4 %, zatímco reálné mzdy vzrostly o pouhých 0,8 %. Zároveň s tím se zpřísnily i podmínky pro získání hypoték. Pro většinu mladých lidí se z pořízení vlastního domu či bytu stal nedostupný sen. Průměrný věk osob, které si poprvé pořizují nemovitost, vystoupal na 31. Současně podíl pronájmů posledních deset let vy-

trvale roste. Zatímco v roce 2008 žilo v nájmu 27 % obyvatel EU, o deset let později již 31 %. Coliving nabízí flexibilní a cenově dostupnou alternativu pro mladé dospělé, kteří chtějí překlenout období mezi odchodem od rodičů a koupí vlastní nemovitosti.

Druhým významným faktorem je prodlužující se věk, kdy lidé vstupují do manželství a zakládají rodinu. Evropské statistiky ukazují, že v průměru lidé uzavírají manželství v 31 letech, zatímco ještě v roce 2008 to bylo v 29 letech. O dva roky se také posunul průměrný věk, kdy si pořizují prvního potomka: z 27 na 29 let. Jedná se přitom o dva klíčové milníky v životě každého jedince, které jsou hlavním spouštěčem pro koupi vlastního bydlení. Jelikož se jejich dovršení stále oddaluje, roste i počet lidí žijících v nájmu. Důvodem je zvyšující se počet mladých lidí, kteří absolvují univerzitní vzdělání. Léta po promoci pak spíše než zakládání rodiny věnují budování kariéry. To platí zejména pro ženy, které se s vyšším vzděláním stávají finančně nezávislejšími. Z dat Eurostatu za rok 2019 vyplývá, že téměř polovina žen dokončila své univerzitní studium ve věku od 30 do 34 let. Přitom v roce 2002 to bylo 25 %. Coliving je řešením pro tzv. singles, kteří z různých důvodů žijí sami bez partnera a přitom nechtějí trpět sociální izolací.

Třetím významným hlediskem je zahušťování evropských měst. Podle Světové banky žije až 75 % populace EU v městských oblastech, kam se stěhují za prací a vzděláním, a OSN očekává, že do roku 2050 to bude až 84 %. Rostoucí podíl lidí žijících ve městech logicky znamená, že se zde také více lidí snaží najít dostupné bydlení. Coliving přitom ukazuje, jakým způsobem lze efektivně využívat stávající infrastrukturu i existující objekty. Málo podobných komplexů vzniká na zelené louce, spíše v nově rekonstruovaných nemovitostech v atraktivních lokalitách v centrech měst. Coliving umožňuje dosáhnout vyšší obsazenosti těchto budov, přitom bez ústupků na životní úrovni. Bez nadsázky lze proto říci, že coliving představuje bydlení budoucnosti.

[StavbaWEB, 9. 4. 2021]

Podobu pražské Florence určí mezinárodní soutěž

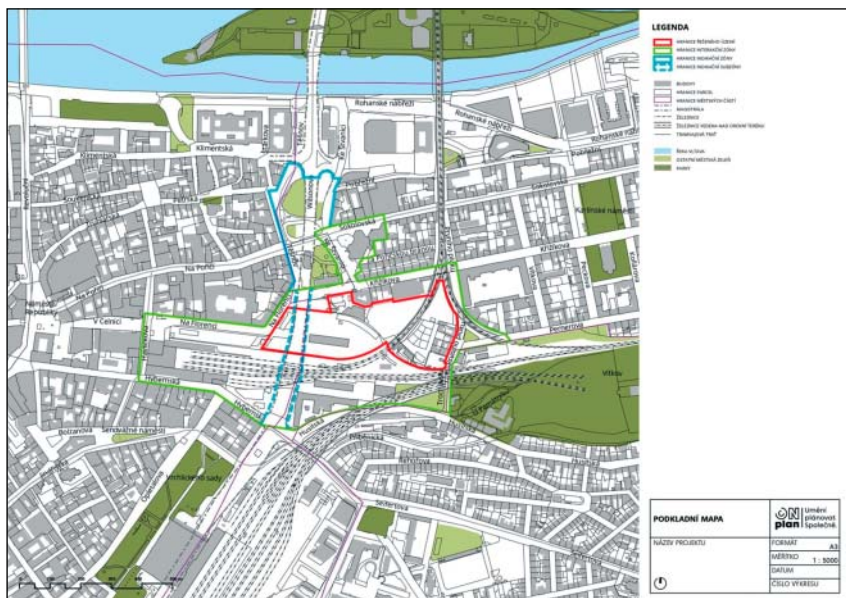
Hlavní město Praha se domluvilo s majiteli pozemků ČSAD Praha holding a Masaryk Station Development a společně za podpory Institutu plánování a rozvoje (IPR) vyhlásili mezinárodní urbanistickou soutěž s názvem Florenc 21. Již na konci listopadu bude známa možná nová podoba této části centrální Prahy, která je dopravním uzlem národního významu, ale i největším brownfieldem v samotném centru metropole.

Do 26. dubna mohly týmy architektů, urbanistů, krajinářů a dopravních expertů z celého světa zasílat přihlášky do soutěže. Odborná mezinárodní porota z nich vybere pět týmů, které se soutěže zúčastní.

Lokalita pražské Florence je v současné chvíli zanedbanou částí hlavního města. „*Již v minulosti bylo na toto území zpracováno několik urbanistických studií, avšak nedošlo u nich k dostatečně široké shodě všech aktérů. Právě proto jsme s klíčovými vlastníky v území dospěli k názoru, že nejlepším řešením bude uspořádat mezinárodní urbanistickou soutěž, která navrhne jeho budoucí podobu,*“ říká 1. náměstek primátora Petr Hlaváček.

Mezinárodní urbanistická soutěž je zatím vrcholem snah o změnu přístupu ke spolupráci města a investorů. „*Kromě samotného plánování je pro rozvoj města důležitá společenská důvěra v proces, kterým se město plánuje a mění,*“ vysvětluje předseda výboru pro územní rozvoj Petr Zeman. „*Proto jsme vytvořili širokou pracovní skupinu s téměř 50 zástupci z městských částí, IPR, Národního památkového ústavu, Správy železnic, Dopravního podniku, Muzea hlavního města Prahy a s dalšími aktéry území. V takto širokém plénu jsme společně pracovali na zadání soutěže, aby v něm byly vybalancovány zájmy různých skupin.*“

V porotě zasednou špičky světové architektury jakými jsou Winy Maas, zakladatel kanceláře MVRDV, či slavný holandský urbanista Kees Christiaanse, jehož kancelář KCAP se podílela na oslavované čtvrti Hafencity v Hamburku. V po-

S urbanistickým návrhem Zaha Hadid Architects pro Florenc se však již nepočítá. Hlavní město Praha věří, že právě mezinárodní urbanistická soutěž Florenc 21 dá vzniknout novému všeobecně vítanému návrhu, který bude naplňovat i cíle hlavního města v oblasti udržitelné mobility a adaptace na klimatickou změnu.

Výsledek soutěže, který bude sloužit jako podklad pro změnu územního plánu, bude znám na podzim tohoto roku. V porotě kromě zmíněných zahraničních expertů zasednou i přední čeští urbanisté, architekti, dopravní specialisté nebo městští plánovači.

Okolí klíčového autobusového nádraží, které dnes tvoří několik transformačních ploch, jež neslouží svému původnímu účelu, trpí zejména bariérami v prostoru, nejasným vymezením zástavby, nevhlednými veřejnými prostranstvími i absencí kvalitní zeleně. Mezinárodní soutěžní workshop navrhne uspořádání celého území a zapojí do procesu všechny zainteresované aktéry v čele s hlavním městem, městskými částmi Praha 1 a Praha 8 nebo IPR. Urbanistická studie pak například stanoví rozsah zástavby, funkční využití prostoru či budoucí podobu veřejného prostoru.

Další informace k soutěži jsou dostupné na webu soutěže www.florenc21.eu.

[StavbaWEB, 24. 3. 2021]

Povltavská promenáda propojí Rohanský park, Rokytku a Trojskou kotlinu

Pražští radní pověřili Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy (IPR) vypracováním studie na tzv. Povltavskou promenádu. Nyní je ulice Povltavská frekventovaná dopravní spojkou, která vede z tunelu Blanka směrem do Libně. Až dojde k prodloužení Městského okruhu pomocí tunelů v úseku Pelc Tyrolka – Balabenka, bude možné ji výrazně zklidnit. Studie, která bude dokončena v lednu příštího roku, proto bude prověřovat možnosti vzniku budoucí promenády a zeleného propojení s okolními parky.

rotě je i profesor urbanismu z londýnského The Bartlett Matthew Carmona, který se zabývá nejen tzv. place makingem, ale i tím, jak co nejeфекtivněji zorganizovat urbanistickou soutěž, což není v globálních městech s množstvím protichůdných zájmů jednoduché.

„Získat do poroty soutěže tyto evropské hvězdy bylo náročné. Chceme však vyslat jasný signál, že Praha klade na tuto soutěž velký důraz a velká jména v porotě by měla přilákat ty nejzkušenější světové architektky a urbanisty, aby se soutěže zúčastnili,“ říká Petr Návrat z plánovací kanceláře ONplan, která je organizátorem soutěže.

Kromě zvučných jmen v porotě bylo třeba alokovat i adekvátní částku na odměny, která dosahuje téměř 12 milionů korun. Náklady na soutěž, které se celkově blíží částce 20 milionů korun, nesou na základě dohody s hlavním městem hlavní vlastníci v řešeném území ČSAD Praha holding a Masaryk Station Development.

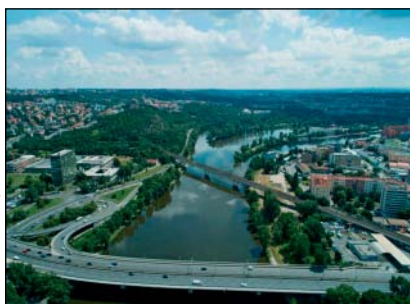
„Naším cílem je zachovat Ústřední autobusové nádraží Praha-Florenc v této jádrové oblasti a dále chceme zvyšovat komfort cestujících, zejména s ohledem na usnadnění přestupu na městskou hromadnou dopravu a železnici. Důležitá je pro nás integrace nádraží i nově plánované polyfunkční zástavby do struktury města a zlepšení propustnosti území. Těší nás, že touto soutěží završujeme několikaletý proces příprav rozvoje území

ve spolupráci se společností 4ct,“ vysvětluje Pavel Vráblík člen představenstva ČSAD Praha holding, který vlastní a provozuje autobusové nádraží.

„Právě realizovaný urbanisticko-architektonický koncept Zaha Hadid pro transformaci brownfieldu přímo u Masarykova nádraží splňuje i ta nejpřísnější kritéria pro revitalizaci území v centru města. Věřím, že workshop na území Florence přiláká naše i zahraniční špičkové architektky, pro které bude velkou výzvou navrhnout urbanistické řešení pro tuto část, kterou sama Zaha označila za klíč k rozvoji celého území,“ očekává výkonný ředitel Penty Real Estate Petr Palička.

„Pro Prahu je rozvoj transformačních ploch naprosto zásadním krokem. I proto mě těší, že budoucí podoba Florence vznikne formou soutěžního workshopu, v jehož porotě zasednou odborníci z různých oblastí,“ říká ředitel IPR Ondřej Boháč.

Soutěžní týmy by měly do návrhu integrovat řadu již schválených projektů v území. Jsou to například plánované rekonstrukce ulic Na Poříčí a Na Florenci, modernizace železniční stanice Praha Masarykovo nádraží s přestřechením kolejí, v současnosti již realizovaný projekt Florenc Gate v ulici Křížkova nebo dva objekty podél ulice Na Florenci navržené kanceláří Zaha Hadid Architects, které již mají vydaná povolení.

„Povltavská promenáda je dlouhodobý projekt, který má za cíl zklidnit rušnou dopravní spojku a poskytnout lepší propojení parků a okolních míst pro chodce a cyklisty,“ představuje projekt Adam Scheinherr, náměstek primátora pro oblast dopravy. Takto velká změna může přijít, až bude dokončena výstavba tunelového propojení Městského okruhu v úseku Pelc Tyrolka – Balabenka. Vzhledem k tomu, že se jedná o velký projekt, je vhodné s rámcovým plánem a přehledem začít již teď.

„Povltavská do budoucna představuje zásadní propojení zeleně a rekreačních oblastí v Praze, což bude umožněno dostavbou Městského okruhu s tunelovou trasou. Je dobře, že se na plánech proměny rušné dopravní spojky v klidnou promenádu začíná pracovat již nyní. Základem úspěchu je totiž včasná komunikace a projednání se všemi stranami,“ vysvětluje Petr Hlaváček, první náměstek primátora pro územní rozvoj.

IPR proto zpracuje studii, která pojmenuje hlavní přínosy promenády a navrhne konkrétní řešení – akční plán. Studie bude sloužit politikům a odborné i širší veřejnosti.

Povltavská promenáda by měla v budoucnu fungovat jako zelená páteř, která propojí tři významné rekreační oblasti:

- budoucí Rohanský park (karlínský břeh Vltavy),
- rekreační oblast Rokytky,
- Trojskou kotlinu.

Jedná se tedy o významný projekt, který přispěje k razantnímu zvýšení kvality života v metropoli a zhodnotí obrovské prostředky vložené do stavby Městského okruhu. Návrh studie by měl být představen v letošním srpnu veřejnosti. Předpokládá se, že finální verze studie by měla být hotová v lednu 2022.

„Rádi se zhostíme úkolu vypracování studie na Povltavskou promenádu. Jedná se totiž o klíčové spojení, které dnes plní převážně dopravní funkci, ale v budoucnu propojí okolní rekreační místa a přispěje tak ke zkvalitnění veřejného prostoru a zeleně v Praze,“ uzavírá Ondřej Boháč, ředitel IPR.

[StavbaWEB, 24. 3. 2021]

Zvonařka

Ústřední autobusové nádraží v Brně prošlo zásadní rekonstrukcí. Stojí za ní ateliér Chybík+Křištof, který opravu spoluinicioval. Provoz nádraží se už obnovil, pracovat se ještě bude na předprostoru nové výpravní haly. Kromě ní se Zvonařka dočkala moderního osvětlení, logického číslování nástupišť nebo světlého nátěru konstrukce jejich zastřešení. Zvonařku v úterý 2. března 2021 slavnostně otevřela primátorka města Brna Markéta Vaňková.

Učinit z autobusového nádraží funkční a přívětivý veřejný prostor a zároveň zachovat podstatu brutalistní architektury z 80. let minulého století – to byly cíle, které si před modernizací Zvonařky vytyčili architekti Ondřej Chybík a Michal Křištof. Oba se podařilo splnit. S plány na rekonstrukci autobusového nádraží oslovili majitele a vedení města, práce začaly v roce 2017.

aby naváděla cestující dovnitř. Její výrazná červená střeška volně přechází ve veřejný prostor nádraží. Právě z pozice haly také vyplynulo nové číslování nástupišť – první je teď přímo u ní,“ vysvětluje architekt Ondřej Chybík.

Všechna nástupiště propojuje bezbariérový chodník, aby cestující nemuseli nádraží obcházet, jako tomu bylo dříve. Orientaci jim usnadňuje nový informační systém a obrazovky. Ocelová konstrukce zastřešení dostala světlý nátěr. Celý prostor opticky zvyšuje nové osvětlení, jehož intenzita reaguje na denní světlo a šetří elektřinu. Přibyl také výtah na střechu, kde je nyní 53 parkovacích míst P+R. Dosud na střeše parkovaly pouze autobusy. Kapacitu pro stovku autobusů se přitom podařilo zachovat. V areálu nádraží cestující najdou také stojany na kola.

„Jedná se o dopravní stavbu, která je klíčová pro Brno i pro celý region. Velké uznání si zaslouží návrh i provedení rekonstrukce – objekt neztratil nic ze své autentičnosti, a přitom získal moderní tvář. Za město mohu slíbit úpravy veřejného prostoru v okolí nádraží,“ říká primátorka města Brna Markéta Vaňková.

V částečném provozu začalo nádraží fungovat už v prosinci 2020, od začátku letošního roku se postupně obnovoval plný provoz. Slavnostní otevření se odkládalo kvůli pandemii Covid-19.

Autoři: Ondřej Chybík, Michal Křištof, Ondřej Švancara, Ingrid Spáčilová, Adam Jung, Kryštof Foltýn, Martin Holý, Laura Emilija Druktenytė

[StavbaWEB, 3. 3. 2021]

Rekonstrukce dala dvěma největším posluchárnám Fakulty stavební ČVUT vesmírný technicistní vzhled

Fakulta stavební ČVUT v Praze dokončila kompletní rekonstrukci svých dvou největších poslucháren. Nový lehký obvodový plášť, který svou barevností a použitými materiály navazuje na v minulosti provedené stavební úpravy části fakulty, nechává vynik-

nout původní abstraktní plastickou kamennou mozaiku od Martina Sladkého v průčelí poslucháren. Samotný interiér prošel razantní proměnou a díky proskleným bočním stěnám propouštějícím obrovské množství světla byl uvnitř koncipován jako black box. Nejatraktivnějším prvkem poslucháren se stal vysoce funkční absorpční akustický obklad Glasio, vytvořený z černého křišťálového skla, který místu dodává technicistní podobu. Jde o český patent společnosti Aveton. Celková investice činila 85,069 milionu korun, zakázku realizovala firma VW Wachal.

[FAST ČVUT v Praze, 31. 3. 2021]

Brno pozastavilo změnu územního plánu, aby zabránilo demolici Mosilany

Vedení Brna pozastavilo změnu územního plánu, která se týká výstavby čtvrti Špitálka, ale také areálu bývalé textilky Mosilana. V tiskové zprávě o tom informovali náměstek primátorky Petr Hladík a radní pro územní plánování a rozvoj města Filip Chvátal.

Areál Mosilany vlastní soukromý investor, který chce na jeho místě postavit moderní obytnou čtvrť. V březnu společnost Financial Consortium podala žádost o stanovisko k demolici celého komplexu. Spolek Za Brno nezbourané i další instituce se poté na vedení Brna obrátily formou otevřeného dopisu a postavily se proti zbourání budov.

„V lokalitě se nacházejí z historického i architektonického hlediska důležitá a hodnotná místa. Taková místa chceme ochránit a jejich historický odkaz předat dalším generacím. Areál Mosilany má šanci skloubit historii s moderním a chytrým rozvojem města. Proto jsme urgentně začali jednat se zástupci investora, abychom našli řešení, díky kterému se podaří i v rámci nové výstavby zachovat genia loci původní Mosilany,“ zdůvodnil rozhodnutí vedení města Petr Hladík.

Budovy bývalé textilky, které desítky let chátrají, nejsou památkově chráněné. Ochranu by jim mohlo zajistit zřízení městských památkových zón, ke kterému nedávno Brno vyzval i Národní památkový ústav. Řada budov v centru a jeho bezprostředním okolí přišla o památkovou ochranu kvůli administrativní chybě na konci 80. let.

„Vývoláme společné jednání s investory i za účasti vedení městské části. Změnu územního plánu zatím zastavíme, abychom měli prostor najít společné řešení. Cílem je přestavba areálu, která umožní jak nové bydlení, tak plochy zeleně včetně začlenění toku svitavského náhonu. Chceme konečně dát nový život této části středu města, ale ne za každou cenu. Věřím, že nalezneme řešení přijatelné pro obě strany, jak pro město, tak i pro investora,“ uvedl radní Filip Chvátal.

[archiweb, ČTK, 7. 4. 2021]

Vychází nová kniha o průmyslové architektuře v poválečném Československu

Výzkumné centrum průmyslového dědictví Fakulty architektury ČVUT vydává knihu s názvem *Hledání uni-*

verzality. Kontexty průmyslové architektury v Československu 1945–1992. Publikace přibližuje procesy, jež přinesly proměnu moderní továrny z individuálně pojatého technicko-architektonického díla do formátu univerzálního a abstraktního, a připomíná cenné stavby, které zanikly bez povšimnutí.

Průmyslovou výstavbu v Československu po druhé světové válce by se pravděpodobně nepodařilo nastartovat bez transformace hospodářské politiky, projekční praxe a stavebnictví. Prostředí, ve kterém vznikala nová průmyslová architektura, bylo nicméně ještě komplikovanější, a stejně tak se proměnily i podmínky, v nichž pracovali tvůrci průmyslových staveb – a to nejen architekti, ale také inženýři, urbanisté, technologové a další specialisté.

Kromě rozkrývání tohoto systémového zázemí publikace představuje na 400 staveb, areálů a nerealizovaných projektů. *„Kniha má ovšem jednu obrovskou chybu, kterou už ne-*

lze napravit, přichází totiž pozdě,“ říká její autor Jan Zikmund. Během posledních dvaceti let totiž byly zlikvidovány – demolicemi

či nevhodnými přestavbami – desítky architektonicky, konstrukčně, technologicky, hospodářsky i regionálně cenných továren.

Kniha otevírá téma opomíjené a mizející kulturní vrstvy s upozorněním, že má být spíše informačním základem pro lepší rozpoznání hodnot obtížně čitelné architektury v budoucnu. Není katalogem vybraných fabrik ani akademickým výkladem vývoje průmyslové architektury v druhé polovině 20. století. *„Zatímco v posledních deseti letech zájem o poválečnou architekturu stále roste, průmyslové stavby z toho pořád vypadávají. A právě o to víc jsou ohroženější,“* uzavírá Jan Zikmund.

Mezi největší ztráty podle Jana Zikmunda patří zbourání libeňských lo-

dědic od Jaroslava Fragnera, zmizely v roce 2010 bez větší odborné i mediální pozornosti. Podobně na tom byla realizace Zdeňka Plesníka, bezvřetenová přádelna v Ústí nad Orlicí, kterou strhli v roce 2016. „*Jen pár lidí vědělo, že šlo o první stavbu tohoto druhu na světě,*“ doplňuje Zikmund. Oproti tomu odstřel budov oděvního závodu OP Prostějov, vrcholného díla Zdeňka Plesníka, byl pojatý jako spektakulární show za účasti mnoha diváků.

Publikace je výstupem projektu *Industriální architektura. Památka průmyslového dědictví jako technicko-architektonické dílo a jako identita místa podpořeného z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI II) Ministerstva kultury České republiky.*

[StavbaWEB, 26. 3. 2021]

Severská udržitelná města

Města po celém světě čelí obrovským, ale velmi podobným výzvám – od osamělosti seniorů přes záplavy ve městech po znečištěné ovzduší.

Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 přichází s rámcovým řešením mnohých z těchto problémů. Klíčovou roli měst a komunit konkrétně popisuje Cíl udržitelného rozvoje (SDG) číslo 11. Na naší výstavě se však přesvědčíte, že řešení problémů ve městech se

neomezují jen na dosažení Cíle 11, ale jsou spojena s mnoha dalšími. Severské země jsou velkými příznivci Agendy OSN 2030 a přišly na mnohá řešení, kterými mohou přispět k naplnění jejích Cílů udržitelného rozvoje. Tato výstava představuje některá z řešení, na kterých už severští architekti a inženýři pracují v oblastech zdraví, mobility, snížení uhlíkové stopy, cirkulární ekonomiky či odolnosti měst. Seveřané jsou na cestě k udržitelnému rozvoji; doufáme že se jimi necháte inspirovat!

Výstava je od 1. dubna 2021 přístupná zvenku na Fakultě architektury ČVUT v Praze a také online na www.severskamesta.cz.

[FA ČVUT, 6. 4. 2021]

TISKOVÉ ZPRÁVY

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MMR spustilo systém pro sběr projektových záměrů

Ministerstvo pro místní rozvoj spustí Informační systém projektových záměrů (ISPZ), který bude centrálním místem pro průběžný sběr, správu a ukládání projektových záměrů z celé České republiky a stane se tak jednou velkou základnou pro projekty Národního investičního plánu, ale i projekty menšího rázu. Prostřednictvím těchto dat dojde také k efektivnějšímu zacílení dotačních titulů.

„*Vznikne tím jedinečný zdroj informací pro veřejnou správu, který bude využíván nejen současnou, ale i budoucí vládou, ústředními orgány státní správy nebo kraji a obcemi. Stát potřebuje dlouhodobou vizi, která se musí opírat o investiční potřeby území. Nashromážděné informace poslouží k průběžné aktualizaci Národního investičního plánu, efektivnějšímu zacílení dotačních titulů, formulaci investičních priorit, cílů a definování strategických plánů a dají jasný cíl zdrojům, které např.*

přicházejí z EU,“ uvedla ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Informační systém je primárně určen pro sběr projektových záměrů obcí, krajů a jimi zřizovaných organizací či orgánů státní správy aj. Vkládat své projektové záměry může kdokoliv, mj. i jakýkoliv ekonomický subjekt či fyzická osoba. Systém poskytne ve zjednodušené podobě informace také široké veřejnosti formou open dat. Takže se i běžný občan z databáze dozví, že se v jeho městě plánuje nový depozitář, cyklistický velodrom, požární stanice nebo rozšíření stávajících sociálních služeb.

Uživatelsky je webový informační systém jednoduchý a přehledný, město, kraj či organizační složka státu uvidí také seznam „vlastních“ projektových záměrů. Stát bude pomocí informačního systému projektových záměrů monitorovat absorpční kapacitu a připravenost projektů zanesených v databázi. Tento rozsáhlý zdroj informací poslouží pro efektivní nastavení regionální politiky, nebo pomůže odhalit oblasti, které v současné době dotační podporu nemají, ale jsou v území velmi žádané a potřebné. Klíčové projekty budou využívány i pro účely sestavování Národního investičního plánu, Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje a dalších strategických dokumentů na národní i místní úrovni.

Správu krajských databází projektových záměrů budou vykonávat sekretariáty regionálních stálých konferencí a hl. město Praha. Jejich úlohou bude především komunikace s uživateli, aktualizace, revize a kontrola úplnosti či obsahu dat. Přístupem k datům z krajských databází získají informace o potřebách území, které mohou promítnout do tvorby strategických dokumentů rozvoje kraje, regionálních analýz a akčních plánů nebo nastavení krajských dotačních programů. „*Jistý potenciál je zde v budoucnu i v aplikování benchmarkingu, např. mezi jednotlivými kraji, které se mohou mezi sebou inspirovat a učit v oblasti plánování investic a přípravě strategických projektů,*“ dodává ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Informační systém nabídne do budoucna mnoho možností pro další využití. Zatím je jeho perspektiva především

jako vstup do regionálních analýz, při určování rozvojového potenciálu území, modelování scénářů vývoje a identifikaci investičních priorit státu. Systém by měl být v budoucnu propojen s jednotlivými dotačními tituly a včas upozornit na vyhlášenou výzvu, jež odpovídá danému projektovému záměru. Více na webu www.projektovezamery.cz

[MMR, 14. 4. 2021]

Poslaneckou sněmovnou prošla novela zákona o podpoře regionálního rozvoje

Poslanecká sněmovna ČR schválila během jednání ve třetím čtení novelu zákona o podpoře regionálního rozvoje, kterou předložila ministryně Klára Dostálová. Novela ruší Regionální rady a nastavuje lepší podmínky pro čerpání evropských dotací v letech 2021–2027.

Zásadní změny, které novela přináší: Změna úlohy vybraných měst při uplatňování integrovaných územních investic, úprava koordinační role Ministerstva pro místní rozvoj při finanční podpoře regionálního rozvoje a akcentování podpory měst a venkova ve strategii regionálního rozvoje ČR.

Zajišťování koordinace programů, fondů a nástrojů v přímém řízení Evropské komise a jednoznačné vymezení kompetencí spojených s koordinační rolí MMR jako Národního orgánu pro koordinaci.

Zrušení Regionálních rad regionů soudržnosti a přechod jejich působnosti, práv a povinností na právního nástupce.

[MMR, 14. 4. 2021]

Koncepce určuje trendy bydlení v dalších letech

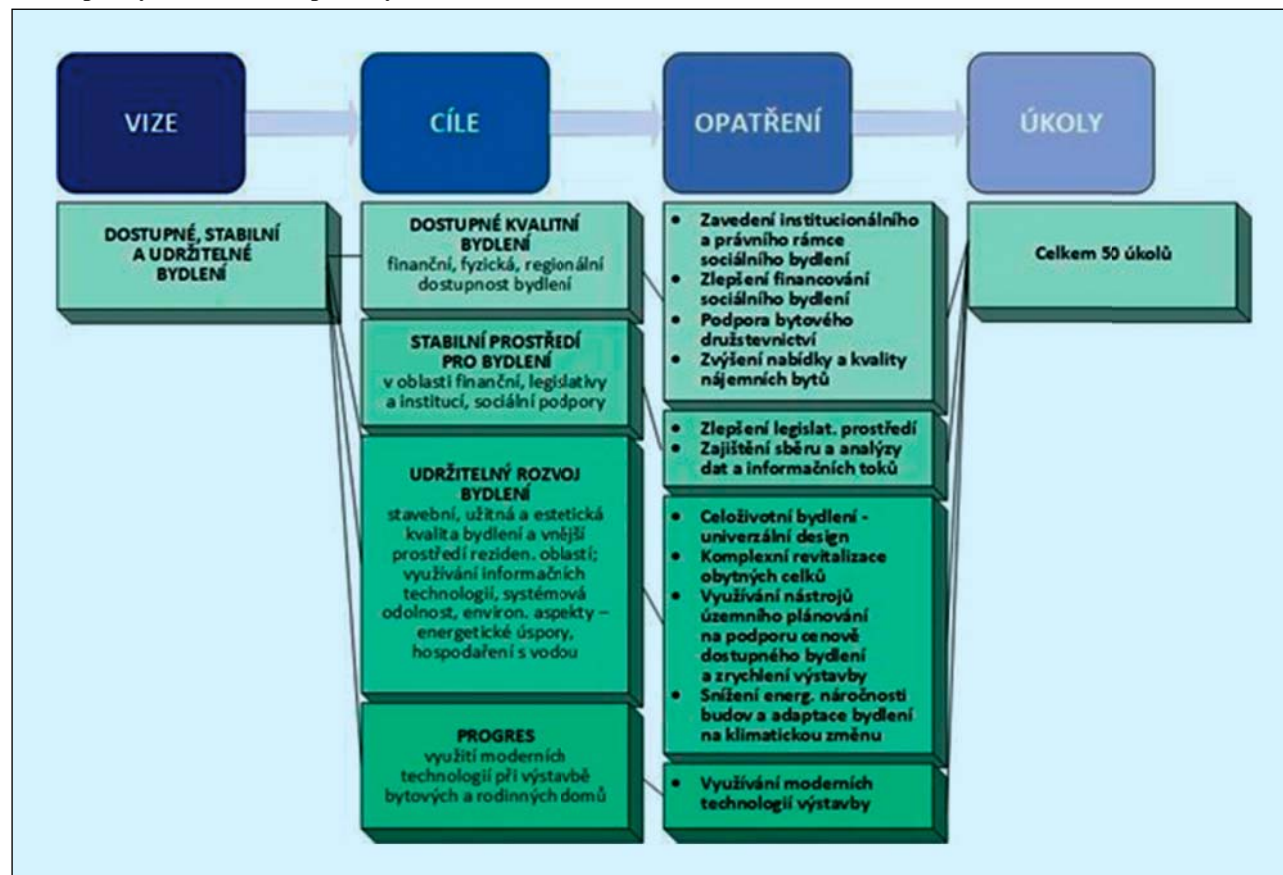
Ministryně Klára Dostálová představila 12. dubna na jednání vlády Koncepci bydlení České republiky 2021+. Dokument, který byl vládou schválen, shrnuje současnou situaci a přichází s řešením

současných problémů v oblasti bydlení. „Pro nás je to opravdu zásadní dokument, který určuje směřování politiky bydlení v dalších letech nejen z pohledu ministerstva, ale je určen také ostatním resortům, krajům, obcím, podnikatelům a odborné i laické veřejnosti. Na přípravě jsme spolupracovali s mnoha partnery, ale také se zájmovými sdruženími a akademickou sférou. Naším cílem je vytvářet podmínky pro to, aby bydlení bylo pro občany kvalitní, finančně dostupné, respektovalo celoživotní cyklus bydlení, a to i za pomoci nových technologií výstavby,“ uvedla ministryně Klára Dostálová.

Vládou schválená koncepce vychází ze základních východisek bytové politiky stanovené v předchozí Koncepci bydlení ČR do roku 2020, a to, že odpovědností státu je vytvářet takové podmínky, které jednotlivcům umožní naplnění práva na bydlení, a pomoci těm, kteří si své bydlení nejsou schopni zajistit sami.

Dokument shrnuje vývoj bydlení od roku 2010 a hlavní problémy v oblasti

Koncepci bydlení České republiky 2021+

bydlení a jejich řešení. Stanovuje cíle dostupného, stabilního a udržitelného bydlení, v rámci kterých je definováno jedenáct opatření a z nich plynoucí úkoly, které jsou koncipovány na pětileté období. Jedním z hlavních cílů je také „progres“, tedy využívání moderních technologií a informovanost o zkvalitnění a zrychlení výstavby.

[MMR, 12. 4. 2021]

Letos přináší soutěž Chytrá města 2021 novinku v podobě projektu Smart City Hub

Letos se již popáté v Česku uskuteční národní soutěž CHYTRÁ MĚSTA 2021, v níž se opět mohou mezi sebou poměřit zajímavá řešení, ať již v podobě projektů, modelů nebo vizí. Soutěž CHYTRÁ MĚSTA v každém svém ročníku propagovala a podporovala využití inovativních postupů a moderních technologií, které mají přinést veřejnosti zkvalitnění života v regionech, krajích, městech a obcích a nejinak tomu bude také v letošním ročníku.

Přihlášky mohou podávat obce, města, kraje a dodavatelé od 7. 4. 2021, a to na internetové adrese www.soutezchytramesta.cz/prihlaska.

Členové odborné poroty V. ročníku soutěže CHYTRÁ MĚSTA 2021 budou klást důraz především na soulad s principy a pilíři Smart Cities v souvislosti s Metodikou Konceptu inteligentních měst Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Pilíři hodnocení budou opět kritéria proveditelnosti, udržitelnosti, prokázané úspory, otevřenosti dat a zapojení veřejnosti. Mimo jiné budou členové odborné poroty posuzovat každé přihlášené řešení z pohledu organizačního, provozního, finančního a institucionálního. Budou klást důraz také na to, zda přihlášené řešení bylo úspěšně realizováno a nevykazuje dlouhodobě odchylky od plánovaných parametrů, přispívá svou podstatou ke stabilitě místní ekonomiky, hlásí se k environmentálním principům a podporuje využití řešení širokou veřejností či vykazuje dosažené konkrétní či očekávané úspory, ať již z pohledu energetického, ekono-

mického nebo optimalizace procesů, či zda řešení je přístupné občanům, a zda také podporuje sdílení a otevřenost dat a představuje inovaci v dané oblasti. Přestože byl loňský ročník mnohem složitější a zcela jiný, než předcházející ročníky, přihlásilo se velké množství řešení, která byla zajímavá nejen z hlediska technologického, ale také byla velmi přínosná pro oblast Smart City a především pro koncové uživatele těchto řešení. Mnohá řešení také aktivně reagovala na řešení pandemie COVID19, ať již z pohledu navrhovaných řešení této pandemie nebo aktivní pomoci těm, jež byli celou situací postiženi nejvíce.

Do letošního V. ročníku soutěže CHYTRÁ MĚSTA se mohou zapojit kromě měst, obcí a regionů také dodavatelé chytrých řešení, ať již v podobě projektu, modelu nebo vize. Přihlášeny tedy mohou být nejen již realizované projekty, ale také záměry či vize, které zatím realizovány nebyly. I v letošním ročníku bude opět vyhlášena Cena ministryně pro místní rozvoj ČR pro OSOBNOST SMART CITY 2021 a MODEL SMART CITY 2021.

Veškeré propozice a pravidla soutěže CHYTRÁ MĚSTA 2021 včetně přihlášky jsou uvedeny na internetové adrese www.soutezchytramesta.cz.

[MMR, 12. 4. 2021]

Ministryně Dostálová na konferenci Budoucnost developmentu a výstavby v Praze: Klíčem ke zrychlení výstavby bytů a dostupnějšímu bydlení je nový stavební zákon

Na konferenci Budoucnost developmentu a výstavby v Praze upozornila ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová na fakt, že se byty v naší metropoli budou zdrazňovat do doby, než budeme mít nový stavební zákon. Ten totiž zkrátí „čekací“ povolovací lhůty u bytových domů ze současných několika let na pouhý jeden rok. Vedle nového stavebního zákona by měl pomoci k rozhybání výstavby bytů i připravovaný zákon o dostupnosti bydlení.

„Základním předpokladem, aby měla naše snaha v podpoře výstavby nových bytů hmatatelný efekt a smysl, je nový stavební zákon. Pokud totiž u nás budeme dál povolovat bytové domy pět let, ani sebelepší dotační program výstavby v nějakém reálném čase nerozhýbe. Právě pomalé povolování bytů v Praze je jednou z hlavních příčin strmě rostoucích cen bytů, na které nedosáhne už ani střední třída. A s rostoucími cenami bytů se logicky zvedají i nájmy. Pokud se nám nepodaří zvýšit nabídku bytů rychlejšími povoleními bytů, nedá se předpokládat, že by se růst cen zastavil, nebo alespoň zpomalil. Je smutné poslouchat, jak mají developéři jen v Praze přes sto tisíc bytů v přípravě, ale velká část z nich zamrzla v povolovacích procesech,“ říká ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová.

Ministerstvo pro místní rozvoj na novém stavebním zákonu intenzivně pracuje poslední čtyři roky. Minulý týden prošel návrh nového stavebního zákona ve sněmovně do třetího čtení a nyní budou pozměňovací návrhy hodnotit výbory sněmovny. K projednávání ve sněmovně ve třetím čtení by mělo dojít ještě do konce dubna nebo začátkem května.

„Pandemie jednou skončí a my musíme být připraveni na oživení a nastartování ekonomiky. Stavební rozvoj, a právě výstavba tolik potřebných bytů, je jednou z klíčových cest, která nás k oživení ekonomiky dovede,“ dodává Dostálová.

Dalším zásadním tématem konference bylo dostupné a sociální bydlení. V rámci přípravy nového zákona vznikly definice, které se vážou k sociálnímu a dostupnému bydlení. To je důležité proto, aby se přesně vědělo, jak má sociální bydlení a dostupné bydlení vlastně vypadat. Cílem je zkvalitnění trhu s bydlením a hlavně rozšíření jeho možností.

Sociální bydlení podle posledních údajů potřebuje přibližně 120 tisíc lidí, což odpovídá potřebě zhruba 65 tisíc bytů. Jak by měla podpora výstavby nájemních bytů v praxi fungovat? *„Obec, která má k dispozici vlastní pozemek, založí veřejně prospěšnou společnost pro bydlení. Následně postaví byty, které budou obyvatelé postupně splácet svým nájmem. Tím stavební projekt spadá do vlastnictví obce. Zákon o dostupnosti*

bydlení a nový stavební zákon jsou spojené nádoby. A já proto doufám, že tyto nové zákony výrazně pomohou nastartovat pozitivní vývoj také v oblasti dostupnosti bydlení,“ uvedla Dostálová.

V rámci Programu Výstavba, který spravuje Státní fond podpory investic (SFPI), může prozatím získat dotaci nebo nízkouúročný úvěr pouze obec. „Zvažujeme nové nařízení vlády, které by de facto tento program kopírovalo, ale byl by otevřen také jiným právníkům osobám, než jsou obce. Domníváme se, že tento krok by mohl přinést vyšší počet sociálních a dostupných bytů, protože podmínky by byly pro investory velmi výhodné,“ popisuje Dostálová.

Dotace ve výši až 100 % uznatelných nákladů do výše 33 000 Kč na 1 m² užitné plochy by tak kompenzovala fakt, že je v tomto případě limitované nájemné ve výši 64,70 Kč na 1 m² podlahové plochy. A zcela jistě by byl zájem o nízkouúročný úvěr na pořízení dostupných bytů, a to již proto, že výhodný úvěr je nyní poskytován až na dobu 30 let, je fixován v čase a nájemné v dostupných bytech nejenže může, ale musí být na úrovni místně obvyklého nájemného. „V případě sociálních bytů by musela vždy zůstat zachována spolupráce s obcí, kterou bychom v určité míře vyžadovali vzhledem k přísunu peněz ze státního rozpočtu. Určitou prioritu bychom jistě dávali výstavbě smíšených domů tvořených jak sociálními, tak i dostupnými byty,“ říká Dostálová.

Ministryně Dostálová rovněž připomněla, že mladé rodiny mohou využít výhodné financování z programu Vlastní bydlení, který umožňuje využít prostředky SFPI na podporu vlastního bydlení pro lidi do 40 let. Nový program vychází z Programu pro mladé, přináší ale řadu novinek. Nejdůležitější změnou je především posunutí věkové hranice na 40 let a možnost využití úvěru i na nákup družstevního podílu. MMR tak hodlá nově podporovat i družstevní bytovou výstavbu. „Naším cílem je, aby nový program mohlo využít co nejvíce rodin, které problematika vlastního bydlení trápí. Proto

jsme přišli v rámci programu s výrazným uvolňováním požadavků. Věková hranice žadatelů se posouvá na 40 let, nově je také možné si z programu pořídit i družstevní podíl a dochází ke zvýšení limitů úvěrů,“ dodala Dostálová. Aktuální úroková sazba je 1 % a dále se bude opět odvíjet od výše sazby EU. Nově se sníží o 0,2 procentního bodu za každé dítě do 15 let, o které žadatel trvale pečuje. Na modernizaci obydlí je tak možné požádat až o 600 tis. Kč, na byt 2 mil. Kč a na pořízení rodinného domu až 2,4 mil. Kč.

[MMR, 8. 4. 2021]

Digitalizace stavebního řízení spolu s novým zákonem výrazně zrychlí povolování staveb

Na téma digitalizace stavebního řízení debatovali na Ministerstvu pro místní rozvoj (MMR) 27. dubna hosté konference Digitalizace ve stavebnictví II, kterou pořádala společnost CEEC Research. Debaty se účastnili ministryně pro místní rozvoj Klára Dostálová, ministr průmyslu a obchodu a dopravy Karel Havlíček a další významní hosté. MMR už letos hodlá spustit první elektronické služby. Další dobrou zprávou je, že se nám na digitalizaci stavebního řízení a územního plánování podařilo zajistit financování z evropských dotací.

„Poslední tři roky intenzivně pracujeme na digitalizaci stavebního řízení, aby už stavebníci nemuseli jezdit na stavební úřady dodávkou s tunami dokumentace. V budoucnu se tak bude veškerá komunikace s úřady odehrávat elektronicky. Digitalizace tak určitě usnadní život nám všem. Všichni volají po tom, aby byl celý proces povolování stavby rychlý a předvídatelný. K tomu ale nutně potřebujeme také nový stavební zákon, který je aktuálně ve třetím čtení ve sněmovně,“ uvedla ministryně Klára Dostálová.

Přes současné pokroky v informačních technologiích a elektronizaci ve většině oborů zůstává stavební řízení uvězněno v dobách papírových Zlatých stránek.

Stavebník je dnes povinen k žádosti o stavební povolení připojit projektovou dokumentaci minimálně ve dvou „papírových“ vyhotoveních a všechny ostatní povinné podklady (závazná stanoviska dotčených orgánů, vyjádření vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury apod.) v listinné podobě. Tyto povinné podklady opatřuje stavebník před podáním žádosti o stavební povolení opět na základě „papírové“ žádosti. Jen minimum požadovaných podkladů lze v současné době vyřídít elektronicky. To se s digitalizací stavebního řízení konečně změní.

V budoucnu budou všechny úkony mezi stavebníkem, stavebním úřadem, dotčenými orgány a vlastníky veřejné dopravní nebo technické infrastruktury probíhat elektronicky. Základním komunikačním prostředkem bude Integrovaná platforma stavebního řízení a Portál stavebníka. Stavebník bude prostřednictvím této platformy vyřizovat všechny povinné náležitosti žádosti o povolení stavby, a to od podání žádosti o vyjádření k existenci inženýrských sítí a jejich ochranných pásem až po žádost o povolení stavby, a to včetně projektové dokumentace. „Dobrou zprávou je, že budeme moci na digitalizaci stavebního řízení a územního plánování využít dotace z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) a Národního plánu obnovy,“ dodává ministryně Klára Dostálová.

Ministerstvo pro místní rozvoj už letos hodlá spustit první prvky plánované digitalizace stavebního řízení, a to konkrétně inteligentní formuláře, které umožní vyplnit a odeslat nejběžnější formuláře (včetně předvyplněných údajů ze základních registrů), hromadnou podatelnu (elektronické zasílání žádostí o stanovisko vlastníků technické infrastruktury) a hlídacího psa, který napomůže s dodržováním lhůt u stavebních řízení. Kompletní digitalizace stavebního řízení pak bude dokončena do poloviny roku 2023.

[MMR, 27. 4. 2021]

Výzva k zasílání nominací na cenu **ARCHITEKT OBCI 2021**

Do 16. června 2021 se mohou hlásit obce a města spolu s architekty do soutěže Architekt obci 2021. Cílem soutěže je upozornit na význam spolupráce a vzájemné symbiózy mezi architekty a samosprávou při rozvoji obcí v České republice. Každá obec je unikátní a je třeba společně pochopit její hodnoty z hlediska urbanistického, krajinářského i architektonického a usilovat o jejich posílení a hledání vhodných řešení, která zlepšují kvalitu prostředí i našeho života.

Do soutěže Architekt obci lze přihlásit projekty z oblasti urbanismu, územního plánování, krajinářské architektury a řešení veřejného prostoru, stejně jako architektonické realizace a další počiny, které mají dopad na kvalitu života a rozvoj společnosti. Cena je udělována architektovi a zároveň obci, tedy spolupracujícímu tandemu, který se po několik let soustavně a s respektem věnoval koncepci vystavěného prostředí obce a svým přístupem se významně zasloužil o kvalitní architekturu a udržitelný rozvoj.

Rada Evropské unie vnímá přínos soutěže Architekt obci

„Z příkladné spolupráce samospráv a architektů profitují zejména obyvatelé obcí. Ocenění má velký význam pro podněcování diskuse veřejnosti o kvalitě prostředí, pomáhá lidem všimnout si, co se v jejich okolí mění, a přemýšlet, jak se mohou do této změny sami zapojit. Inovativního konceptu soutěže si všimla i Rada Evropské unie, která ocenění Architekt obci diskutuje v rámci expertní skupiny pro kvalitní architekturu a vystavěné prostředí jako dobrý příklad propagace stavební kultury“, vysvětluje význam soutěže Architekt obci Josef Morkus z Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Podpora funkce městského architekta

Architekt obci podporuje také fungování městských a obecních architektů, kteří se mohou se svými aktivitami do soutěže přihlásit. Ocenění má proto přímou vazbu na jeden z cílů Politiky architektury a stavební kultury České republiky, jímž je právě posilování úlohy těchto odborníků. Pozici městských architektů dlouhodobě propaguje i Česká komora architektů. Její místopředseda Petr Velička považuje soutěž Architekt obci za důležitou pro péči o krajinu a vystavěné prostředí, jakožto součásti kulturního dědictví, stejně jako pro osvětlení o službě architektů: „Díky nominacím na ocenění Architekt obci se připomínají konkrétní osoby a jejich skutky realizované ve veřejném zájmu, vedoucí ke kvalitě našeho prostředí, která se nás všech bytostně dotýká.“

Letos poprvé také hlasování veřejnosti

Novinkou letošního ročníku soutěže je hlasování veřejnosti o nejlepší tandem architekt – obec, které bude probíhat na webových stránkách Svazu měst a obcí ČR (www.smocr.cz) od 5. 7. do 30. 7. Tandem s nejvyšším počtem hlasů získá bonusové body při hodnocení odbornou porotou. Ta vybere nakonec 3–5 finalistů a z nich vítěze, který získá titul Architekt obci 2021.

Vyhlášení výsledků soutěže Architekt obci proběhne dne 22. 9. 2021 společně s oceněním Architekt roku na slavnostním večeru na veletrhu FOR ARCH, PVA EXPO PRAHA v Letňanech.

Vypisovatelé

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Svaz měst a obcí ČR, Česká komora architektů, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, časopis Moderní obec, ABF, a. s.

Kontakt

Mgr. Iveta Zajíčková, tel.: 739 003 161, e-mail: zajickova@abf.cz